Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 39

Fylke: Nord-Trøndelag

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Beitstad

Emne: Högtidsmat ved familiefestar

Bygdelag:

Oppskr. av: Olav Jönnum

Gard:

(adresse): Beitstad

G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. nei.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
Edvarda Bratberg Beitstad 99 år. Fhv. veiskaps kokke

SVAR

Sr. Födselen.

1. Frå gamalt av har det vore brukt og gå med „barsengmat". Det var nabokoner og slektninger som gjekk.

2. Var gjekk når dei hadde tid. Dei kunde ofte verta fleire som kom ilag.

3. Nei, for det meste var det romegraut.

4. Som oftast etter otte dage.

5. Ein gong.

6. Som oftast var det rjomegraut, men det kunde og vera retter av ferskt kjöt.

7. Vart ikkje brukt og gå mer enn ein gong.

8. Alesta krusbörlarin med lokk, vart brukt.

8872

9. Ja.

10. Mesta gjekk kona sjøl, men ho kunde og senda dotter eller tenestejenta og.

11. Mye brukt at mannen var med.

12. Dei som gjekk på barselvisit fikk først kaffi og sidan mat. Det var ingen forskjell om det var gutt eller gjente.

13. Gå med „barsenggraut".

14. Det var trakteringa med det same.

15. Ja, det var „gjinerle" for ei gjente og få „barsenggraut".

16. Det hev vore lit av og til med det, frå gamalt av og.

17. Dei som hadde lit betre råd, kunde gjeva lit penger, eller ein ting.

18. Etter det same.

19. Ja, det var faddrane, slekt og naboer.

20. „Barsøll" før, „Dåpsselskap" no.

8872

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

21. Nei.

22. Sendingar var det ikkje, men alle gjestene gav dåpsgave.

23. Lik ens.

B. Fødselsdag.

24. Nei aldri før. Men no er det mye brukt.

25. Runde tal. Mesta brukt 50. 60 70 75 år o.s.v.

26. Folk går ubet.

27. Ja, alle gjiv gave eller penge. og sume også en kake.

28. Vart ikkje feira fødselsdage i eldre tider.

29. Kaffe og mat. (Smørrebrød eller kjøtretter etter som det passet).

30. C. Konfirmasjon.

Konfirmantene vart stilt opp på kyrkjegolvet etter som dei var flinke til. Men og etter rang. Det var ei stor ære og stå fremst på kyrkjegolvet.

31. Ja, frå gamalt av var det ikkje noko selskap, men har vorte lit min brukt etter kvart.

8872

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

32. Fadrane, slektningar, naboer og delvis presten.

33. Næraste slektningar gav oftast ei kake.

34. Bade dei som er budne, og andre gjev gåvor. Dei som ikkje var budne vert budne til eit selskap etterpå.

35. Nei

x

D. Brudlaup.

36 Vanleg bruka frå gamalt av.

37. Vanle før. Men ikkje no.

38. Brudlaupa kunde vara heile otte dage. Til mat vart bruka: Steik, kjøttkake, sådd, kålgraut, lutfisk, ferkfisk og so vart det brygga maltøl.

a. Som regel tre, for døgnet, omframt kaffe.

b. Første dagen, frokost før det bar til kyrkja. Når dei kom att var det fyrst dram og alle måtte fram og ta den, og gratulere brudfolke. So var det kjerkkaffe, middag, ettermiddagskaffe og kvelsmat (eller nattmat). Ut over kvelden var det pons.

c. Bruragrauten vart servert til midag andre dagen.

d. Ved eit to dagers brudlaup vart.

8872

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

hjelparane bedne tridje dagen.

39. Det vart bruka „senningskorg."
i den var det smør, ost, gomme,
lemse og kake, og delvis kjøtt. ferskt
eller sjøkke. Kvar sende etter emne.
Men det var om og gjera og bli
den beste.

40 Smøret skulde pyntast.

41. Nei 42. „Senninga"

43. Tausin, det var ei stor ære og
få gå med „senninga".

44. Ja, trakteing og delvis dans
om kvelden. „Senningskvelden"

45. Nei

46. „Matmor". Dei ordna med
heimsenning til dei som hjelpte
til i brudlaupet, etter at det var
slut.

47. Vanle bondebrudlaup er to dagar;
men mange hev bare ein kveld.
Det hev skjifta litt etter kvart.

48. Delvis 49. Ja, some gjer det.

50 Ja, gåvor vert delvis gjeve bel.
men so held brudfolket ein kveld
heime etter på, for dei som hev gjeve gåva

8872

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

51. Nei, bare etter 25 år sølvbrudlaups. 50 år gullbrudlaups, 60 år diamantbrudlaups. 70 år Jarnbrudlaups.

E. Gravøl.

52. Bygda var delt i „grenni." Var det ein eldre eller våksen mann eller kvinna som var avliden, vart alle voksne folk på gardane i „grenna" bedne. Men var det eit barn som var avliden, var og så borna med, og so slektningar. Det var „bemann, eller „kjyrnesteren" som bad.

53. Mesta ein dag, delvis to i gamle dage. So var det ein dag etterpå for dei som hjelpte til i gravølet. Før i gamal tid. So no

54. Frokost, middag og kveldsmat. Servert ved lang bord.

55. Nei. 56. Middag.

57. På nabogård med maten. Men liket vart ført frå heimen, kor liten han var.

58 Mesta med seg.

59. Nei bare smøret vart krina.

60 Nei. 61. Nei

8872

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

62. „Sermonian" er noko likt med før. Alkohol er heilt avskaffa, og delvis „reiskaffe" før ein for til kyrkja, og „kjirkkaffe" når ein kom til bake, er det meir slutt med no. Ellers var det meir skjeldan det var meir enn to slages graut frå gamalt av ~~[illegible]~~ og.

63. Ein dram vart servert når gjestene kom til gårds. Delvis pons eller kark om kvelden.

64. Nei det er noko likt.

65. Frokost (kaffe og opsmurt smörre-bröd) Middelag (sådd, fiskpudding, steik og kjötkake og Desert). Ettermiddags-kaffe. Kvelsmat (smörrebröd og te)

66. Nei 67. Nei ikkje på lanne.

68. Bemann vert bruka innan granna enda. Men utabygdes slektninger vert det ringt eller skrive til.

69. Ca i århundredet skjifte.

F. Nye fester.

70. Nei 71 Ja 1920–25

72. Nei skjeldan. 73. Ja.

74. Delvis heimelagd, eller frå bakaren på stedet.

8872

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING